

FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nurcan YÜCEL* ve Yavuz ATLI**

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversitede görev yapan akademik personelin üniversite-sanayi işbirliğine yönelik eğilimlerini belirlemektir. Bununla birlikte, üniversite- sanayi işbirliği eğilimlerinin öğretim elemanlarının bir takım demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılacaktır. Araştırmanın evrenini, Fırat Üniversitesinin tüm akademik birimlerinde görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemi kullanılmış ve veriler Anket tekniği ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20 programında analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğretim elemanlarının ünvanları, görev yaptıkları akademik birim ve görev süresine göre üniversite- sanayi işbirliğine bakış açılarının bazı faktörlerde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bunun yanında, farklı demografik özelliklere sahip akademik personelin, teorik eğitimi sanayi birimlerine aktarılması konusunda bazı faktörler tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Üniversite, İnovasyon, Üniversite- Sanayi İşbirliği.

Fırat University Faculty Views on University-Industry Collaboration in Terms of Demographic Characteristics Evaluation

Abstract

The purpose of this research, university academic staff working in university-industry collaboration is to determine the trend towards. However, the trend of university-industry collaboration is a team of instructors differed by demographic characteristics shall be determined. The universe of research, Fırat University faculty members working in all academic units of the form. In this research, quantitative research methods used and data were collected by questionnaire technique. The data obtained were analyzed using SPSS 20 program. As a result of research, faculty titles, served by the mandate of the academic units and university-industry cooperation perspectives vary in some of the factors that have been identified. Besides academic staff with different demographic characteristics, theoretically, be transferred to industrial units in training some of the factors have been identified.

Keywords: University, Innovation, University-Industry Collaboration.

* Yrd.Doç.Dr., Fırat Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, Elazığ, nyucel@firat.edu.tr.

** Öğretim Görevlisi, Fırat Üniversitesi, Kovancılar MYO, Elazığ, yatli@firat.edu.tr.

GİRİŞ

Son yıllarda Türkiye’de bilim ve teknoloji politikalarında Dünya’da yaşanan gelişmeler ışığında değişiklikler olmakta, gelişmiş ülkeler örnek alınmaktadır. Gelişmiş ülkeler katma değeri yüksek sanayideki tecrübeyi de üniversiteye aktarabilmek, teorik bilgiyi pratiğe dönüştürebilmek için üniversite-sanayi işbirliğine büyük önem vermektedirler. Bu çerçevede; Üniversite-sanayi işbirliğinin oluşabilmesi ve uygulanabilmesi için, çalışmalar yapılmakta ve bütçeden Araştırma Geliştirme çalışmalarına ayrılan kaynaklar artırılmakta, sanayici ve girişimcilere yapacakları yenilikçi projeler için iktisadi anlamda destekler sağlanmaktadır. Araştırma ve Geliştirmeye sağlanan iktisadi desteklerin yanında Ar-Ge için gerekli olan insan kaynakları ve alt yapının da bilimin üretildiği merkezler olan üniversitelerde sağlanması gerekmektedir.

Günümüzde işletmeler için başarılı olmanın yolu, teorik bilgiyi piyasanın ihtiyacı olan pazarda talep görecektir, kendisine rekabet üstünlüğü kazandıracak yeni ürün ve hizmetlere dönüştürebilmesinden geçer. Bunu sadece teknoloji transferi olarak yapmaya çalışan ülkeler uzun vadede başarılı olamayacaklardır. Bu nedenle, bilgi üretim merkezleri olan üniversitelerin mal ve hizmet üretim merkezleri olan sanayi ile işbirliğine giderek, karşılıklı bilgi paylaşımı sağlayacak ve her iki taraf içinde fayda oluşturacak ve oluşan fayda bölgesel ve ulusal kalkınma olarak geri dönecektir.

I.ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ VE İNOVASYON

A.ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ

Ekonomiye dinamizm kazandırmak, girişimcilik ve rekabet potansiyelini artırmak, Ar-Ge sisteminin ana bileşenlerinden olan üniversite-sanayi işbirliğinden geçmektedir (Gürbüz ve Uçurum, 2012:18). Üniversite-sanayi işbirliği, girişimci unsurlarla, üniversiteler ya da bilimsel araştırma enstitüleri arasındaki yenilikçi işbirliğidir (Xu, 2010:88).Üniversite-Sanayi işbirliği; üniversitelerin sahip oldukları mevcut kaynaklar ile sanayinin mevcut kaynaklarının, taraflara ve topluma yarar sağlamak üzere, bir metot ve sistem çerçevesinde bütünleştirilerek yapılan eğitim-öğretim, Ar-Ge ve diğer hizmet faaliyetlerinin tamamı olarak adlandırılmaktadır (Ömürbek ve Halıcı, 2012:251).

Üniversite-Sanayi işbirliği; üniversitelerin öğrenci, bilim insanı, bilgi birikimi ve teknik aletler gibi sahip olduğu olanaklar ile iş çevrelerinin üretim, öğrencilere staj ortamı ve bilim insanlarının teorik bilgilerini uygulamaya koymaları gibi sahip olduğu imkanların birleştirilmesiyle, bilimsel ve teknolojik alanda gelişmelerini amaçlayan ve bunu sağlayan sistemli çalışmaların tamamını içermektedir (Odabaşı vd., 2010:20).

Üniversite-sanayi işbirliği; bilimsel, teknolojik ve ekonomik yönden ilerleme sağlamak amacıyla üniversitelerin mevcut imkânları ile sanayinin mevcut imkânlarının birleştirilmesiyle yapılan sistemli çalışmalar bütünüdür. Üniversitelerdeki mevcut bilgi potansiyeli, nitelikli, yetişmiş beyin gücü ile sanayinin tecrübeleri ve finansal gücünün bir sistem dâhilinde birleştirilerek; yapılan bilimsel, teknolojik ve ekonomik faaliyetler bütünüdür (Küçükçirkin, 1990:5).

Tanımlar değerlendirildiği zaman, kavramın üniversitenin sanayi için eleman yetiştirme ve geliştirme, teknoloji araştırma geliştirme çalışmaları, üniversitenin sanayi tarafından çeşitli konularda desteklenmesi ve finansa edilmesi gibi birçok faydalarının olduğu görülmektedir.

Bu çerçevede Üniversite-Sanayi işbirliğinden beklenen fayda; sanayinin üretimini arttıracak yeniliklerin yapılması ve toplumun refah seviyesinin artırılmasıdır. Üniversite-Sanayi işbirliği, üniversitelerde Ar-Ge faaliyetlerini arttırmakla birlikte, Ar-Ge çalışmaları sonucundaki teknolojik bilgilerin de sanayiye aktararak kalite ve verimliliğin iyileştirilmesini sağlamaktadır (Filik ve Kurban, 2006:3). İşbirliği olmaksızın Ar-Ge yapmak hem maliyetli olmakta, hem de Dünyadaki teknolojik gelişmelerin dışında kalmak gibi riskler taşımaktadır. Bu sebeple, Üniversite-Sanayi işbirliği bilim ve teknolojinin özümsemesi, yenilendirilerek kuvvetlendirilmesi, pazarın ihtiyaçlarına cevap verecek mal, hizmet ve üretim süreçlerine dönüştürülmesi ülkelerin hızlı atılım yapmalarında ana faktör olmaktadır (Ömürbek ve Halıcı, 2012:251; Bayrak ve Halis, 2003:67).

Bununla birlikte, Üniversite-Sanayi işbirliği, ulusal ekonomik dinamiklerin harekete geçirilmesi ve ekonomik değerlerin en uygun verimlilik çerçevesinde kullanılması, ayrıca yerel ekonomik değerlerin keşfedilmesi ve buna paralel olarak yerel kalkınma dinamiklerinin kullanılması açısından son derece önemli rol oynamaktadır (Konuk ve Öztürk, 2010:123). Birçok ülkede Üniversite-Sanayi işbirliği, sanayinin teknoloji ihtiyacını karşılarken, sanayi de üniversitelere pratik uygulama alanı yaratmaktadır. Bu işbirliği, ülkelerin ekonomik seviyesinin yükselişini hızla arttırmaktadır. İşbirliği şirketlerin organizasyonel öğrenme yeteneğini geliştirerek inovasyon performansını üst seviyelere çıkarmasından dolayı da önem arz etmektedir (Ömürbek ve Halıcı, 2012:250-251).

Üniversite-Sanayi işbirliğinin temelinde, bu tür ortak girişimlerin, sanayiye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetlerini ve ülkenin rekabet gücünü artıracığı ve inovasyonu da güçlendireceği fikri yatmaktadır (Keleş, 2007:64).

B.İNOVASYON

İnovasyon kavramı, farklı kaynaklar tarafından 'İnovasyon, Yenilik, Yenilikçilik gibi farklı şekillerde ifade edilmektedir. Bu 3 kavramın arasında nüanslar olmakla birlikte bu çalışmada genel olarak aynı anlamda kabul edilmektedir. İnovasyon, kavram olarak, hem bir süreci hem de bir sonucu

anlatmaktadır. AB ve OECD verilerine göre; İnovasyon, süreç olarak, “bir fikri pazarlanabilir bir ürün yada hizmete, yeni ya da geliştirilmiş bir imalât ya da dağıtım yöntemine, ya da yeni bir toplumsal hizmet yöntemine dönüştürmeyi” ifade etmektedir. Ayrıca, bu dönüştürme süreci sonunda ortaya konan, “pazarlanabilir, yeni ya da geliştirilmiş ürün, yöntem ya da hizmeti” de anlatmaktadır (Keleş, 2007:84).

İnovasyon, yeni veya iyileştirilmiş ürün, hizmet ya da süreç geliştirmek ve bunu ticari fayda sağlayacak hale getirme için yürütülen tüm süreçleri kapsamaktadır. Bu süreçlerin sonunda ortaya çıkan yeni ürün veya hizmet yaygınlaştırılarak kullanılmalı, geliştirmek için üzerinde düşünülmesi gerekmektedir. Bu da farklı düşünmek ve yeni fikirler üretilmesi ile olmaktadır.

İnovasyon, firma için yeni ürünlerin/hizmetlerin sayısının yükselmesine bağlı olarak satışların ve pazar payının artması, yeni ürünlerin pazara çıkma/hizmetlerin sunulma sürelerindeki kısalma, kalitesinin ve üretkenliğin artması sonucu kazancın yükselmesi, kaynakların ve zamanın daha iyi kullanılmasıyla, maliyetlerin azalması anlamına gelmektedir. İnovasyon sayesinde firmaların üretkenlikleri artmakta, hızlı büyüme sağlayarak yüksek nitelikli istihdam olanakları oluşmakta, bu da firma için rekabet üstünlüğü sağlamaktadır.

İnovasyon, bilginin ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürülmesi olduğu için teknik, ekonomik ve sosyal süreçler bütünüdür. Değişime olan istek, yeniliğe açıklık ve girişimcilik ruhu inovasyonda başarıyı getirmektedir. İnovasyon sonucunda verimliliği ve kârlılığı artacak olan ve yüksek rekabet gücü yakalayacak olan firmaların faaliyet gösterdiği ekonomiler kalkınmakta, gelişmekte ve küresel ölçekte rekabet avantajı kazanmaktadır (Elçi, 2006:2).

1.Küreselleşen Dünya’da İnovasyon

Küreselleşmenin etkisi ile giderek daha fazla ülkenin bütünleşmesi, Dünyanın blog devletler haline gelmesi, pazar, sermaye ve teknoloji açısından ülkelere büyük avantajlar sunarken; Dünya üzerinde yaşanan ekonomik krizler ve küresel dalgalanmalara karşı kırılgan bir yapıya sahip olmasına neden olmaktadır. Dünya piyasalarında arz ve talep özelliklerinde yaşanan değişim sonucu artık ekonomilerde yaşanan krizlerde, ülkelerin ucuz işgücü, coğrafi konumu, hammadde zenginliği gibi unsurların ikinci planda kalmasına neden olmaktadır.

Küreselleşme süreciyle birlikte hızlı bir şekilde gelişen uluslararası rekabet ve yaşanan politik gelişmeler devletin rolünün yeniden düşünülmesine neden olmuştur. Küreselleşme, etkileşim sürecine giren her ülkede devletin yeniden yapılandırılıp, uluslararası alanda diğer ülkelerle rekabet edebilir seviyeye gelmesi konusunda ülkeleri yönetim reformu yapmaya zorlamıştır (İnaç vd., 2007:6).

Küreselleşmeye yol açan faktörler açısından belli başlı unsurlar ön plana çıkmaktadır. Küreselleşmeyi hızlandıran bu unsurlar; fiber optiklerin, uyduların ve

bilgisayar teknolojisinin global iletişimi artırması, dünya genelinde bütünleşen ve koordine edilen ürün tasarımı, imalat, satış ve hizmetler ile çok uluslu işletmeler, devletlerarasında büyüyen serbest ticaret anlaşmaları, ticaret, finans, iş, ürün ve hizmetler için dünya çapında oluşturulan düzenlemeler ve standartlar, finansal pazarların giderek güç kazanması, bilgi, teknoloji ve bilişim alanında yaşanan hızlı ve sürükleyici gelişmeler, bilgisayarın ve internetin yaygınlaşması, ulusal ve uluslararası ticaret ağlarının genişlemesi, yabancı yatırımların ve uluslararası şirketlerin artması vb. gibi ifade edilebilmektedir (Çalık ve Sezgin, 2005:57-58).

Gelişmiş ülkelerin dayattığı siyasal ve ekonomik politikalar her geçen gün artarken bunun doğal bir sonucu olarak; 1990'lı yıllardan bu yana gelişmiş ve azgelişmiş ülkeler arasındaki ekonomik büyüme hızı farkı iyice açılmıştır. Bu şekilde, ekonomik kalkınmasını ve büyümesini gerçekleştiremeyen ulus-devlet, eşit gelir dağılımı sağlayamama, sosyal devlet olamama, teknolojik yeniliklere ayak uyduramama, halkın beslenme, eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçlarını karşılayamama ve demokrasiyi gerçekleştirememe sorunlarıyla karşılaşmaktadır. Bu nedenle ulus-devlet giderek temel işlevlerini yitirmekte ve bu bağlamda, küreselleşmenin dayandığı ekonomik politikayı benimsemek ve desteklemek zorunda bırakılmaktadır (Eken,2006:257).

Bu bilgiler doğrultusunda; gerek ülkelerin gerek ise oluşturulan blogların dünya üzerinde ezici bir üstünlük sağlaması için genel geçiçi çözümler üretmek yerine rekabet gücünün artırılması için inovasyon olgusu kurulmuştur. Yeni Dünya oluşumu üzerinde inovasyon olgusu ile farklılık yaratılmaya çalışılmaktadır (İnaç vd., 2007:6).

İnovasyon olgusunda gelişmelerin ileri düzeylere taşınması ülkelerin tüm ekonomik alanlarda üstünlük sağlamaktadır. Teknolojik gelişmelerin inovasyonun temel bir ögesi olduğu düşünüldüğünde teknolojik gelişmeler olgusunda geri kalan ülkeler yok olmaya mahkum toplumlar haline geleceği yadsınamaz bir düşüncedir. Teknolojik gelişmeler ile inovasyon olgusunu en hızlı kavrayarak hayata geçiren bloglardan biri AB olmuştur. Avrupa Birliği çerçeve programları ile başlangıçta Amerika ve Japonya ile rekabet edebilmek adına bu ülkelerle Ar-Ge işbirliği programları geliştirildi. AB 6. Çerçeve programına AB üye ülkeler yanında 3. Dünya ülkeleri Brezilya, Mısır gibi ülkeler katılabilirken, AB 7. Çerçeve programına ABD, Çin ve Japonya da katılabilmesini, üzerinde tekrar tekrar düşünmek gerekiyor. Bu da artık ülkeleri bir tarafa bırakın AB, OECD gibi dünya blogları artık yenileşmek için birlikte hareket etmektedirler. Bunun da başlıca nedeni ülkeler İnovasyonu (yenileşmeyi) sağlayarak gerek küresel ekonomilerde yaşanan çalkantılar gerekse aynı kürede yaşamamızdan dolayı ortak küresel sorunlar ortak bir çözüm sağlayarak ülkelerin ekonomik refah seviyesine erişebilmeleridir.

Avrupa Birliği 2000 yılında hayata geçirdiği ve 2010 yılında üzerinde çeşitli düzenlemeler yaptığı Lizbon stratejisi kapsamında 2011 yılında Japonya ve

ABD'yi birçok ekonomik ve ticari anlamda geride bırakarak dünyada küresel rekabet düzeyi en yüksek bilgi ekonomisi olmuştur. Avrupa Birliği'nin inovasyon hedeflerine öncelik vermesinin temel sebebi, 2007 yılı döneminde Avrupa Komisyonu işletmeler ve sanayi sorumlu üyesi Gunter Verheugen'in de belirttiği gibi, AB'nin hammadde üreticisi olmayışı ve dar işgücü kapasitesinden kaynaklanan rekabetsel dezavantajını, inovasyon yöntemleri ile kapatarak bilgi ekonomisi içinde sağlam bir yapıya kavuşmaktır (www.bilgicagi.com)

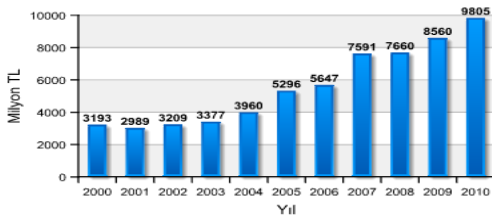
Ülkelerin büyüme performanslarını tek bir faktöre bağlamak teorik olarak ilk bakışta kolay görünse de uygulamada yetersiz kalmaktadır. Yüksek büyümenin ve kalkınmanın performansının temel itici güçleri teknoloji ve inovasyondur.

2. Türkiye'de İnovasyon

Avrupa Birliği üyelik yolunda ilerleyen Türkiye'nin de gelişen teknolojik koşullara ayak uydurabilmesi ve yeni ekonomik sitemde yerini alabilmesi için rekabet ve inovasyon olgularını ülkenin öncelik arz eden gündem maddelerinden biri haline getirmesi zorunluluktur. Keza ülke ekonomik refah seviyesinin artması ve yeni istihdam alanlarının yaratılması için uluslar arası inovasyon ekonomisine dahil olma oranı ile ölçülecektir.

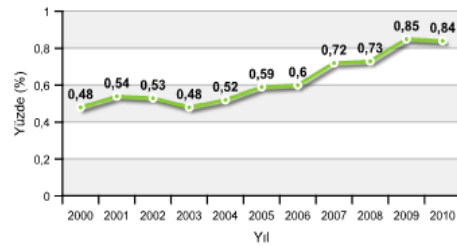
2023 yılında Türkiye'nin dünyanın ilk 10 ekonomisi arasına girmesi ve belirlenen ulusal hedeflere ulaşabilmesi için daha yoğun inovasyon faaliyetlerinin yürütülmesi bir zorunluluktur. Türkiye'de Ar-Ge ve inovasyona ayrılan kaynaklar yurtiçinde bakıldığında yeterli görünse de uluslararası anlamda istenilen seviyede olmadığı görülmektedir. (Şekil1,2,3) görüldüğü üzere 2010 yılında gerçekleştirilen 9,8 milyar TL lik Ar-Ge harcaması ülkemizdeki GSYİH'nin %0,84'ünü oluşturmaktadır. Bu oran OECD ülkeleri 2008 yılı itibariyle 2.33 , AB ülkeleri için 2009 yılı itibariyle 1,90, Finlandiya için 3,84 (2010), Güney Kore için 3,36 (2009) ve ABD için 2,79 (2009) dur. (Şekil 3)

Şekil 1. Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcamaları

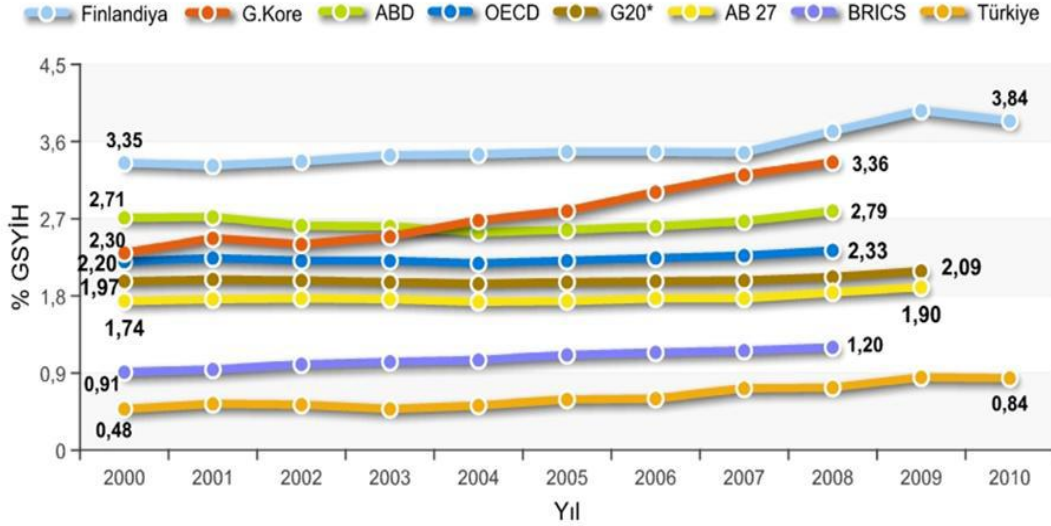
Kaynak: TÜİK

Şekil 2. Ar-Ge Harcamalarının GSYİH İçindeki Oranı

Kaynak: TÜİK

Şekil 3. Ar-Ge Harcamalarının GSYİH'ye Oranı

Kaynak: TÜİK, OECD MSTI 2011/1, UNESCO

2011 yılı TÜİK verilerinde görüldüğü gibi (Şekil 1,2,3) Türkiye'nin inovasyona verdiği önem uluslar arası rakamda düşük seviyelerde kalmıştır. Türkiye'nin inovasyon stratejilerini oluştururken inovasyonu sadece maddi anlamda bütçe ayırması ve mevcut fikirlerin yaratıcı bir şekilde uyarlanması değil, araştırma ile başlayıp araştırma sonucunu ortaya çıkan buluşların pazarlanabilir ürün ve hizmetlere dönüşümü olarak biten inovasyon sürecinin tamamına gerekli önemin verilmesi ile mümkün kılınacaktır.

Bu bilgiler doğrultusunda; bir ülkenin uluslar arası anlamda yetkinlik kazanması inovasyon olgusunu başarıyla işleyebilmesi için ülkenin bilim ve teknoloji sistemiyle (bilim merkezleri olan üniversitelerde uygulamalı araştırmalar ve büyük kamu araştırma laboratuvarlarının olduğu sistem) yani üretim sistemi ile bilim sistemini etkileşimli bir şekilde işletilebilmektir. Bu işin temel argümanı için de herhangi yeni bir birim veya yeni kurum oluşturma değil de var olan Sanayi kuruluşları ile bilim üreten merkezler olan üniversitelerin işbirliği içerisinde çalışmalarını sağlamaktır. Bu konuda Dünya'dan çarpıcı örnekler incelendiğinde; Japonya ve Güney Kore'nin rekabet anlamında bir çok dezavantaja sahip olmasına rağmen yenilikçi gelişmeleri ve Ar-Ge verdiği önem ile uluslar arası ekonomilerde önemli bir yere sahip olduğu görülmüştür.

Bununla birlikte, görülen en çarpıcı örneklerinden biri de Sovyetler Birliği'nin çöküşüdür. Japonya ve Güney Kore karşısında, bilim ve belirli alanlardaki teknoloji üstünlüğü olan Sovyetler Birliği'nin ekonomisi; bu

yetkinliğini üretim sistemine taşıyamadığı, bilim ve teknoloji sistemi ile üretim sistemi arasında gerekli etkileşimi yaratamadığı ya da bunun gerekli olduğunu göremediği ve kendisini teknolojik açıdan bir üst düzeyde yeniden üretme, yeni olanı yaratma becerisini kazandıramadığı için çökmüştür (Göker,1999:8).

II. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

A.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışma, Fırat Üniversitesi sınırları içinde bulunan Fakültelerde ve Yüksekokullarda görev yapan öğretim elemanlarının üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirlerini öğrenmek amacıyla yapılmıştır. Bu sebeple çalışmada; öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirlerinin demografik kriterlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmış ve aşağıdaki hipotezlere cevap aranmıştır;

H1: Akademik ünvanına göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında bir farklılık vardır.

H2: Görev yerine göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında bir farklılık vardır.

H3: Görev yılına göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında bir farklılık vardır.

B. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEM SEÇİMİ

Araştırmanın evrenini; Fırat Üniversitesi sınırları içinde bulunan Fakülte ve Meslek Yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veriler, anket tekniği kullanılarak her bir öğretim elemanı ile yüzyüze görüşülerek elde edilmiştir. Anket yöntemi ile veri toplamak için öğretim üyelerine sunulmak üzere anket formu hazırlanmıştır. Anket soruları hazırlanırken daha önceden yapılmış olan Bayrak ve Halis (2003), Gürbüz ve Uçurum (2012), Ömürbek ve Halıcı (2012)'nin araştırmalarında yer alan sorular dikkate alınmıştır

Anket uygulama aşamasına geçmeden önce yeterli sayıda denekte ön test çalışması yapılmıştır. Ön test ile soru ve ifadelerin anlaşılabilirliği test edilerek yanlış anlamaları ortadan kaldırmaya yönelik gerekli değişiklikler ve eksiklikler giderilmiş ve anlatım geçerliliği sağlanmıştır. Deneklere anketin amacı hakkında ön bilgi verilmiş, araştırma hakkında gerekli açıklamalar yapılmış ve daha sonra anket sorularının cevaplandırılması sağlanmıştır.

III. BULGULAR

Analizlerde öncelikle öğretim elemanlarının ünvanı, görev yeri, görev yılı gibi demografik özellikleri ile üniversite-sanayi işbirliğinde görev aldığı birimler, staj-uygulama yapma durumu, uygulama alanları, karşılaşılan zorluklar ve faydaları bakımından tanımlayıcı değişkenler, istatistiksel ölçütlerden Yüzde ve Frekans dağılımlarına göre incelenmiştir. Anket yöntemi ile elde edilen verilere; SPSS 16.0 istatistik paket programı kullanılarak gerekli analizler yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular tablolar haline dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır. 319 adet öğretim elemanından elde edilen veriler; Geçerlilik Güvenilirlik, Yüzde ve Frekans ile t-testi ve Anova yapılarak değerlendirilmiştir.

A. CEVAPLAYICILARA İLİŞKİN BİLGİLER

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların demografik özellikleri olarak ele alınan ünvanları. Görev yeri ve görev yılına ait yüzde ve frekans dağılımları yapılmıştır. Tablo-1 incelendiğinde; %14.7'sinin Profesör, %15.7'sinin Doçent, %25.7'sinin Yardımcı Doçent, %28.5'inin Araştırma Görevlisi, %11'inin Öğretim görevlisi, %4.3'ünün Uzman-Okutman olduğu belirlenmiştir. Görev yerlerine bakıldığında; %17.2'sinin Meslek Yüksek Okulu, %5.3'ünün İİBF, %14.1'inin Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, %5'inin Eğitim Fakültesi, %12.2'sinin Fen Edebiyat Fakültesi, %46.1'inin diğer fakültelerde görev yaptığı tespit edilmiştir. Üniversitede 1-5 yıl arasında görev yapanların %40.8, 6-10 yıl arasında görev yapanların %14.1, 11-15 yıl arasında görev yapanların %17.9 ve 16 yıl üzerinde görev yapanların ise %27.3 olduğu saptanmıştır.

Tablo 1: Cevaplayıcılara Ait Demografik Özellikler

Ünvan	f	%
Profesör	47	14.7
Doçent	50	15.7
Yrd.Doçent	82	25.7
Arş.Görevlisi	91	28.5
Öğretim Görevlisi	35	11.0
Uzman-Okutman	14	4.3
Toplam	319	100.0
Görev Yerleri	f	%
Meslek Yüksek Okulu	55	17.2
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	17	5.3
Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	45	14.1
Eğitim Fakültesi	16	5
Fen ve İnsani Bilimler Fakültesi	39	12.2
Diğer	147	46.1
Toplam	319	100.0
Yıl	f	%
1-5 yıl	130	40.8
6-10 yıl	45	14.1
11-15 yıl	57	17.9
16 yıl ve üzeri	87	27.3
Toplam	319	100.0

B. ANALİZ VE BULGULAR

1. Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizi

Uygulanan anket formunun Yapı Geçerliliğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi uygulanmış ve Varimax Döndürme (Rotation) metodu kullanılmıştır. Araştırmada uygulanan Faktör Analizi sonuçlarına göre; Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.88 bulunmuştur. Barlett Testi sonucu 3833 olarak tespit edilmiştir. Barlett testi .000 düzeyinde anlamlıdır. Barlett testine göre, değişkenler arasında bir korelasyon bulunmakta ve Faktör Analizi bu değişkenlere uygulanmaktadır.

Bununla birlikte, anket formunun Güvenirliğini saptamak amacıyla Alpha Modeli aracılığıyla Güvenirlik katsayısı olan Cronbach Alpha kullanılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin güvenilir olduğunu söyleyebilmek için Cronbach Alpha değerinin 0.80'den fazla olması beklenmektedir (Bryman ve Cramer, 1997:78). Bu doğrultuda araştırmada kullanılan ölçeğin Güvenirlik analizi yapılmış ve ilgili katsayı 0.89 olarak hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda tespit edilen değerlere bakıldığında; akademisyenlere uygulanan anket formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik değerlerinin istenen değerlerde olduğu bulunmuş, anket formu Geçerli ve Güvenilir olarak değerlendirilmiştir.

2. Araştırma Hipotezlerine İlişkin Bulgular

H1: Akademik ünvana göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında bir farklılık vardır.

Yapılan ANOVA testi sonucunda, Öğretim üyelerinin sahip oldukları ünvanları ile üniversite sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu nedenle H1 hipotezi red edilmiştir.

Tablo 2- Akademik ünvana göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirlere ilişkin t-testi sonuçları

Fikirler	A.Ort.	Std.Sp.	t değeri (test değeri=3)	df	P
1-Üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanlar vardır.	3.42	1.246	6.065	319	.000
2-Üniversite imkan yaratarak sorunların çözümünde etkili olur	3.36	1.176	5.614	319	.000

Ancak, Tablo 2'ye göre, “Üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanlar vardır.” ve “Üniversite, imkan yaratarak sorunların çözümünde etkili olur.” ifadeleri ile öğretim üyelerinin ünvan grupları arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılık tespit edilmiştir. Öğretim üyelerinin ünvanları açısından “Üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanlar vardır.” ile “Üniversite imkan yaratarak sorunların çözümünde etkili olur” ifadeleri analiz

edildiğinde farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılığın hangi unvan grupları arasında olduğu ise; yapılan Scheffe testiyle anlaşılmıştır.

Yapılan Scheffe testine göre; öğretim görevlileri ile uzmanlar arasında “Üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanlar vardır.” ifadesi arasında farklılıklar görülmektedir. Öğretim görevlilerinin üniversitelerde teorik ve pratik eğitimle sürekli yüz yüze oldukları ve öğrencilerin uygulama sahasında rol aldıkları için, sanayideki değişim ve gelişimleri takip eden bir akademisyen kadrosunun üniversitenin içindeki çeşitli birimlerde var olduğu kabul edilmektedir.

Ancak, üniversitelerde ders yükü bulunmayan yani teorik ve uygulamalı eğitimin biraz daha dışında bulunan uzman kadrolarının daha çok pratik eğitim geliştirme metotları ile ilgilenmeleri; onların sanayicinin ve bilim üreten üniversitelerin ayrı kategorilerde değerlendirmelerine neden olmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda; öğretim görevlisi kadrosundaki akademik personelin teorik ve uygulamalı eğitimin ana sorumluları olmaları nedeniyle Uzman kadrosundaki akademik personele göre, sanayiye ve sanayideki değişimleri daha yakından takip ettikleri varsayımı daha güçlü olacaktır.

Ayrıca, uzmanlar ile araştırma görevlileri arasında “Üniversite imkan yaratarak sorunların çözümünde etkili olur” bakımından farklılık bulunmuştur. Uzman kadrosundaki akademik personelin, Araştırma görevlisi kadrosundaki personele göre Üniversite –Sanayi işbirliği kapsamında üniversitelerin daha çok imkanlar yarattığı, ve sorunların çözümünde daha etkili olduğu ortaya konulmaktadır. Aslında Tablo 3’deki 2 maddenin anlamlılık düzeyi incelendiğinde; üniversitelerdeki akademik personelin sanayiye ve sanayinin sorunlarına daha fazla imkan yaratıldığı ve çözüm noktasında daha etkili oldukları fikri ortaya konulmaktadır.

Tablo 3: Akademik ünvana göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirlere ilişkin Yapılan ANOVA Analizi Özet Sonuçları

Fikir	Prof.		Doçent		Yrd.Doç.		Arş.Gör.		Öğr.Gör.		Uzman		Okutman		F değ,	Anlam Düzeyi
	AO	SS	AO	SS	AO	SS	AO	SS	AO	SS	AO	SS	AO	SS		
1	3.61	1.32	3.62	1.1	3.61	1.1	2.97	1.36	3.74	0.9	2.33	2.5	2.90	1.5	3.82	.001
2	3.27	1.4	3.62	1.2	3.42	1.0	2.95	1.29	3.51	1.03	4.00	1.0	3.63	1.4 3	3.66	0.02

Tablo-3’de görüldüğü üzere; öncelikli olarak öğretim elemanları üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanların bulunduğunu ve üniversitenin imkan yaratarak sorunların çözümünde etkili olacağını ifade etmişlerdir. Bu bilgiler doğrultusunda; öğretim üyelerinin üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanların varlığı ve yapılan araştırmaların

sanayicinin sorunlarına yönelik olması konularına ağırlık verdiği ortaya çıkmaktadır.

H2: Görev yerine göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında bir farklılık vardır.

Tablo 4 ile yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre akademik personelin görev yerine göre, öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bu nedenle H2 red edilmiştir.

Tablo 4- Görev Yerine göre Öğretim Üyelerinin Üniversite-Sanayi İşbirliği hakkındaki fikirlere ilişkin t-testi sonuçları

Fikirler	A.Ort.	Std.Sp.	t değeri (test değeri=3)	df	P
1-Üniversitelerde sadece teorik eğitim değil, pratik uygulama çalışmaları da yapılmalıdır.	4.59	0.884	32,293	319	.000
2-Üniversite-sanayi işbirliğinde öğrencilerin sanayiye tanınması sağlanacaktır.	3.87	1.145	13.642	319	.000
3-Üniversite-sanayi işbirliğini gerçekleştiren kurullarda sanayici de temsil edilmelidir	3.97	1.075	16.191	319	.000
4-Ar-ge çalışmalarına ayrılan ödenek artırılmalıdır	4.23	0.983	22.476	319	.000

Ancak Tablo 5 deki Scheffe testi sonuçlarından akademik personelin görev yeri şu fikirler arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. “Üniversitelerde sadece teorik eğitim değil, pratik uygulama çalışmaları da yapılmalıdır.” “Üniversite-sanayi işbirliğinde öğrencilerin sanayiye tanınması sağlanacaktır.” “Üniversite-sanayi işbirliğini gerçekleştiren kurullarda sanayici de temsil edilmelidir.” “Ar-Ge çalışmalarına ayrılan ödenek artırılmalıdır.” İfadeleri akademik personelin görev yeri ile aralarında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

Tablo 5: Görev yerine göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirlere ilişkin Yapılan ANOVA Analizi Özet Sonuçları

Fikir	MYO		İİBF		MÜH-MİM FAK.		EĞİTİM FAK.		FEN İNS. BİL. FAK.		DİĞER		F değeri	Anlam Düzeyi
	AO	SS	AO	SS	AO	SS	AO	SS	AO	SS	AO	SS		
1	4.63	0.72	4.76	0.43	4.86	0.40	4.87	0.34	4.84	0.36	4.38	1.13	3.71	.003
2	4.12	0.86	4.29	0.77	4.26	0.65	4.06	0.85	3.66	1.54	3.57	1.33	4.09	.001
3	4.25	0.64	4.29	1.26	4.34	0.74	3.93	0.85	3.87	1.41	3.56	1.43	4.68	.000
4	4.43	0.68	4.47	1.23	4.61	0.57	4.12	0.95	4.07	1.45	3.93	1.31	3.47	.005

Tablo 5 deki 1. İfadedeki, “Üniversitelerde sadece teorik eğitim değil, pratik uygulama çalışmaları da yapılmalıdır.” Eğitim fakültelerinin, üniversitedeki diğer akademik birimlere göre uygulamalı eğitime daha fazla gereksinim duyulduğunu belirtmektedir. Bu da eğitim fakültelerinde yetiştirilen gençlerin kamu ve özel sektörde öğretici olarak istihdamında öğretmenin sadece öğreticiye yüklenen bilgiyle değil, öğretme sanatının aktarılması ile mümkün kılınacağı noktasıdır. Tablo 5 deki Scheffe testi ile bütün akademik birimlerde (MYO, İİBF, Müh. ve Mim, Eğitim Fak, Fen ve İnsani Bil, vb) teorik eğitim kadar pratik eğitiminde önemli olduğu ortaya konulmaktadır.

İkinci ifade olan, “Üniversite-Sanayi işbirliğinde öğrencilerin sanayiye tanınması sağlanacaktır.” ile akademik personelin görev yaptığı birim arasında Tablo 5 de görüldüğü üzere anlamlı bir ilişki ortaya konulmuştur. Özellikle İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesindeki akademik personelin diğer akademik birimlere göre öğrencilerin sanayiye tanınmalarını daha fazla önemseydiği ifade edilmektedir. Böylece, bu fakültelerdeki İşletme, İktisat, Maliye vb bölümlerin doğrudan piyasa ile ilişkili bölümler olduğundan dolayı yapılacak Üniversite-Sanayi işbirliği programlarının öğrencilerin piyasayı doğrudan tanımalarına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 5’deki üçüncü ifademizde anlamlılık düzeyinin .000 çıkması istatistiki olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu ifade etmektedir. “Üniversite-Sanayi işbirliğini gerçekleştiren kurullarda sanayici de temsil edilmelidir.” ifadesi ile akademik personelin görev yaptığı birimler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin tespit edilmesi, yapılan kurullarda, sanayicinin her zaman bulunması gerektiğini ortaya koymaktadır. Mühendislik ve Mimarlık Fakültelerindeki akademik personelin bu ifadeyi .434 değeriyle diğer fakültele göre daha fazla desteklemesi, bu tür fakültelerin pratik eğitimi ile teorik eğitimi arasında önemli farklılıklar bulunduğunu göstermektedir.

Diğer bir ifadeyle, üniversitelerde verilen teorik eğitimlerinin pratik eğitimlerin destekleyicisi değil, tamamlayıcısı olduğunun önemi ortaya konulmaktadır. Bu nedenle, yürütülecek eğitim öğretim faaliyetlerinin aynı anda akademik personel ile sanayicinin bir araya gelmesi ile gerçekleşmesinin mümkün olabileceği yargısıyla sanayicinin her zaman bu kurullarda varlığının önemi daha fazla vurgulanmaktadır.

Dördüncü ifadede “Ar-ge çalışmalarına ayrılan ödenek artırılmalıdır” ile akademik personelin görev yeri arasında .005 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Akademik birimler arasında A.O. 4.61 ile Mühendislik ve Mimarlık Fakültelerinde en yüksek ilişki bulunmuştur.

Bu bilgiler doğrultusunda; Araştırma ve Geliştirme faaliyetlerinin en fazla yapıldığı akademik birimler olan Mühendislik ve Mimarlık fakültelerinin olduğu ve Araştırma Geliştirme faaliyetlerine çok önem verdikleri ifade edilmektedir.

Bununla birlikte, Üniversite-Sanayi işbirliği programlarında Sanayicilerin ve Üniversitelerin Ar-Ge çalışmalarına her zaman artan miktarda bütçe ayrılması gerekliliği ve bu bütçenin devamlılığı yargısı ortaya konulmaktadır. Üniversitelerin ve Sanayinin işbirlikleri çerçevesinde Araştırma ve Geliştirme faaliyetlerine önem verilmesi, bütçe ayrılması ve Ar-Ge faaliyetlerinin ihmal edilmemesi en dikkat edilmesi gereken nokta olarak ortaya çıkmaktadır.

H3:Görev yılına göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında bir farklılık vardır.

Yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre; Tablo 6’da görüldüğü üzere H3 Hipotezi olan “Görev yılına göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri arasında bir farklılık vardır.” ifadesi istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığından H3 hipotezi red edilmiştir.

Tablo 6- Görev yılına göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirlere ilişkin t-testi sonuçları

Fikirler	A.Ort.	Std.Sp.	t değeri (test değeri=3)	df	P
1-Üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanlar vardır	3.42	1.246	6.065	319	.000
2-Üniversitelerde sanayinin sorunlarını çözecek kadar araç gereç mevcuttur	2.80	1.131	3.144	319	.002

Ancak, yapılan Scheffe testine göre; “Üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanlar vardır”, “Üniversitelerde sanayinin sorunlarını çözecek kadar araç gereç mevcuttur.” ifadeleri ile akademik personelin Tablo 7’de verildiği üzere görev yılı arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7: Görev yılına göre öğretim üyelerinin üniversite-sanayi işbirliği hakkındaki fikirlere ilişkin Yapılan ANOVA Analizi Özet Sonuçları

Fikir	1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16 ve üzeri		F değeri	Anlamlılık Düzeyi
	AO	SS	AO	SS	AO	SS	AO	SS		
1	3.16	1.37	3.24	1.19	3.68	1.10	3.68	1.12	4.40	.005
2	2.49	1.18	3.08	1.06	2.73	1.11	3.01	1.14	5.02	.002

Birinci ifade olan “Üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm bulacak uzmanlar vardır” ifadesi ile akademik personel görev süresi arasında 0,005 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu ifade de, akademik personelin görev yılı tecrübesinin artması ile sanayicilerin karşılaştıkları sorunları çözebilecek akademik bir kadronun bulunduğu fikri arasında doğrusal bir orantılama bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, görev yılı tecrübesi arttıkça,

üniversitelerde sanayicilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm bulacak bir akademik kadronun var olduğu kanısı hakim olmaktadır.

Tablo 7’de görüldüğü üzere; 11 yıl ve üzerinde eğitim tecrübesine sahip olan akademik personelin, A.O. 3,68 olarak tespit edilmesi bu fikri desteklemektedir. Bu bilgiler çerçevesinde, akademik personelin görev yılı tecrübesinin artmasının onlarda özgüvenin oluşmasına neden olduğu ve böylece, ürettikleri bilginin sahada uygulanabilirliğine inanıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

İlişki tespit edilen ikinci ifade olan, “Üniversitelerde sanayinin sorunlarını çözecek kadar araç gereç mevcuttur.” ile akademik personelin görev yılı tecrübesi arasında doğru orantı söz konusu olmayıp, 6-10 yıl arasında görev yapanların bu ifadeye yaklaşımı maksimum düzeyde tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, 1-5 yıl arasında görev yapan akademik personelin A.O. 2.49 olarak tespit edilmiş ve Fırat Üniversitesine yeni başlayan ve beş yıla kadar görev yapan akademik personelin bu ifadeye yaklaşımının olumsuz olduğu ifade edilmiştir. Aynı olumsuz fikre Tablo-7’deki verilere göre 11-15 yıl arasında görev yapan akademik personelin de sahip olduğu bulunmuştur. 16 yıl ve üzeri görev yapan akademik personelin ise, üniversitelerde sanayinin sorunlarına çözüm bulacak kadar araç gerecin mevcut olduğunu ifade ettikleri saptanmıştır.

SONUÇ

Toplumların bilgi üreten mekanizmaları olan üniversiteler, günümüzde sanayi ile birlikte hareket ederek Üniversite-Sanayi işbirlikleri çerçevesinde sanayi ile bütünleşmektedir. Böylece, somut bilgilerin üretkenliğe yansarak pratiğe dönüşmesi önemli olmaktadır. İki kolu bulunan Üniversite-Sanayi işbirliklerinde olumlu sonuçlar alınabilmesi için, teorik ve pratik eğitimin bütünleştirilmesi gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi de bu iki kolun ancak birlikte hareket etmesi ile mümkün olabilecektir.

Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan ülkemizin gelişmiş ülkeler arasında yer alabilmesinde en önemli katkı, bilginin yenilenmesi ile mal ve hizmet üretiminin artması sonucunda gerçekleşecektir. Bilgi üreticileri olarak bilinen üniversiteler, sadece bilgi üretmekle kalmamakta aynı zamanda üretilen bilgilerin somutlaştırılması da gerekmektedir. Bilginin somutlaştırılması, üniversitelerde görev yapan akademik personelin, sanayi alanında faaliyette bulunan işletmelerle bu bilgileri paylaşması olarak ifade edilmektedir. Son yıllarda Üniversite-Sanayi işbirliği, çeşitli konferanslara, seminerlere konu olmuş ve üniversiteler tarafından bu konuda özel birimler oluşturulmuştur. Ancak, sanayi ifadesinden sadece tezgahında motor bloku üreten firmalar değil, toplumda mal ve hizmet üretimi yapan bütün iktisadi faktörleri düşünmek gerekmektedir. Konuyu veterinerlik

fakültesindeki öğretim üyesinin hayvan psikolojisi üzerindeki araştırmalarını bütün hayvan yetiştiricileriyle paylaşmasından, yine makine mühendisliği bölümdeki akademik personelin, motor pistonları ile ilgili geliştirdiği daha az yakıt tüketimi olgusunu, bütün motor üreticisi ve tamircisi ile sistematik bir şekilde değerlendirmesi açısından ele almak gerekmektedir.

Bu araştırmada; Fırat Üniversitesinde görev yapan akademik personelin, ünvanlarına, görev yaptığı akademik birimlere, ve görev yılı tecrübelerine göre Üniversite-Sanayi işbirliği hakkındaki fikirleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda; sadece bir kısım fikirlerin, akademik personelin unvanı, görev yeri ve görev yılı tecrübesine göre farklılık gösterdiği ortaya konulmaktadır. Araştırmada; toplam 319 öğretim elemanı ile görüşülmüş, bunların %56,1 öğretim üyesi, geriye kalan kısmın ise; araştırma görevlisi, öğretim görevlisi ve okutman olduğu tespit edilmiştir. Farklı Enstitü, Fakülte, Yüksekokul ve Meslek Yüksek Okulunda görev yapan öğretim elemanlarının %40.8'i 1-5 yıl arasında bu görevde olduğunu, %27,3'ü 16 yıldan fazla süredir eğitimci olarak görev yaptığını, geri kalan %32'lik kısım ise 5-16 yıl arasında görevde olduğunu belirtmişlerdir.

Akademik personelin ilişki yoğunluğunun toplandığı fikirlerin başında; Üniversitelerde sanayicinin sorunlarına çözüm üretecek uzmanların var olduğuna inanılması ve iş dünyasının yaşadığı bir takım sıkıntılarda üniversiteler ile sistematik işbirliği yapmalarının gerekliliği gelmektedir. İlişki yoğunluğunun gerçekleştiği bir diğer fikir ise, Üniversitelerin sadece teorik eğitime değil, pratik eğitime de ağırlık vererek sahada uygulama yapmasının önemli olduğudur. Özellikle Mühendislik ve Mimarlık gibi uygulamalı eğitimlerin sahada yapılması zorunluluğu, bu gibi fakültelerin biraz daha piyasaya yönelmesi, bunun karşılığında piyasada bulunan, bir takım sivil toplum kuruluşları ile birlikte hareket ederek, sanayide uygulamalı eğitimin verileceği mekanların oluşturulması gerektiğidir.

Çalışmada dikkat çeken diğer bir fikir ise; işletmelerin ve üniversitelerin sanayiye ayırdığı bütçenin yetersiz olmasıdır. Bu konuda kamunun üzerine birçok görev düşmektedir, ülkemizde bütçeden araştırma geliştirmeye ayrılan pay %1 ile ifade edilirken, birçok AB ülkesinde bu rakam %5 ile ifade edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin, gelişmiş ülkeler arasında yerini alabilmesi bilgi iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişim ve değişimi yakından takip edebilmesine bağlıdır. Bu da; devletlerin yeniliklere ayak uydurması, ve kamu-özel destekleri ile parasal araştırma geliştirme destekleri ile mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- BAYRAK, Sabahat; Muhsin HALİS ,(2003), “Öğretim Elemanları ve Sanayici Açısından Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Değerlendirilmesi”, Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 3 (5), s.64-85.
- BJERREGAARD, T., (2009), “Universities-Industry Collaboration Strategies: A Micro-Level Perspective”, European Journal of Innovation Management, 12 (2), s.161-176.
- BRYMAN, Alan; Duncan CRAMER ,(1997), Quantitative Data Analysis with SPSS for Windows, Routledge, NewYork.
- ÇALIK, Temel; Ferudun SEZGİN, (2005), “Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim”, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:13, No:1, Mart 2005, s. 55-66.
- EKEN, Huriğül, (2006), “Küreselleşme ve Ulus Devlet”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2006, Sayı: 16, s 243-262.
- ELÇİ, Şirin , (2006), İnovasyon Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı, Nova Yayınları, Genişletilmiş 2. Baskı, Mart.
- FİLİK, Ü. B.: Mehmet KURBAN, (2006), “ Mühendislik Eğitiminde Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Önemi Ve Ar-Ge Bilincinin Geliştirilmesi”, Elektrik-Elektronik-Bilgisayar Mühendislikleri Eğitimi, 3. Ulusal Sempozyumu.
- GÖKER, A., (1992), “Teknolojiye Yetişme Sorunu ve Sovyetler Birliği Deneyimi” , MMO Teknoloji Tartışmaları, (Ankara20 Haziran 1992), Ankara, s.1-15
- GÜRBÜZ, Esen; Elif Turhan UÇURUM, (2012), “Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesinde Ortak Araştırma Merkezi'nin Kurulmasına İlişkin Model Önerisi”, Niğde Üniversitesi, İİBF Dergisi, 5 (2), s.12-36.
- İNAÇ, Hüsamettin; Ümit GÜNER ve Sinan SARISOY, (2007), “Ekonomideki Değişen Devlet Anlayışı”, Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, Sayı: 12, Cilt No: 3, Mayıs, s. 1-18,
- KELEŞ, Murat Kemal, (2007), Türkiye’de Teknokentler: Bir Ampirik İnceleme, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- KONUK, M.; A. ÖZTÜRK, (2010), Üniversite-Sanayi İşbirliği ve Teknokentlere Bakış, Cumhuriyetimizin 100. Yılına Doğru Üniversite Vizyonumuzun Sempozyumu, Ankara, 16-18 Nisan, s.123-128.
- KÜÇÜKÇİRKİN, Mehmet, (1990), “Üniversite-Sanayi İşbirliği, Ülke Sanayi ve Ekonomi Açısından Önemi”, TOBB, Yayın No: Genel 158; Ar-Ge:68, Afsaroglu Matbaası, Ankara, 1990, s.1-18.

- ODABAŞI, A.Y., Ş. HELVACIOĞLU ve M. İNSEL, (2010), Üniversite Sanayi İşbirliğinde Örnek Bir Model, Gemi ve Deniz Teknolojisi Dergisi, 183, İstanbul, s.20-25.
- ÖMÜRBEK, Nuri; Yekta HALICI, (2012), “Üniversite Sanayi İşbirliği Çerçevesinde Antalya Teknokenti ile Göller Bölgesi Teknokenti Üzerine Bir Araştırma”, SDÜ, SBE Dergisi, 1 (15), s.249-268.
- XU, H.(2010), “A RegionalUniversity-IndustryCooperationResearchBased on Patent Data Analysis, AsianSocialScience”, 6 (11), November, s.88-95.
- <http://www.bilgicagi.com/Yazilar/2393-> Kuresel Dünya Düzeninde Yeni Kural Rekabet İçin İnovasyon.aspx (06.12.2012)
- TÜİK,TÜBİTAK, OECD-MSTI 2011/1 Ulusal Yenilik Sistemi 2023 yılı hedefleri (2011/101)